

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้รวบรวมจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
 - 1.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต
 - 1.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
 - 1.3 การส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง
 - 2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง
 - 2.3 ความสำคัญของความคาดหวัง
 - 2.4 ประโยชน์ของความคาดหวัง
 - 2.5 ปัจจัยกำหนดความคาดหวัง
 - 2.6 การวัดความคาดหวัง
3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
 - 4.1 ความหมายและลักษณะของการปกครองท้องถิ่น
 - 4.2 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล
 - 4.3 บทบาทหน้าที่ทั่วไปของเทศบาล
 - 4.4 รูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน
5. เทศบาลตำบลกาฬสินธุ์
 - 5.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลกาฬสินธุ์
 - 5.2 ความเป็นมาของเทศบาลตำบล
 - 5.3 แผนพัฒนาของเทศบาลตำบลกาฬสินธุ์
 - 5.4 การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลกาฬสินธุ์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของบุคคลกับระดับคุณภาพชีวิต ตามแนวคิดของ ชามาร์ (Shama) (สายลดา ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. 2542 : 8) โดยแบ่งคุณภาพชีวิตออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ความต้องการพื้นฐาน (Basic needs) ได้แก่ ความต้องการด้านชีวะ-กายภาพ (Bio-physical needs) ซึ่งเป็นความต้องการทางชีวะภาพจำเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค อากาศบริสุทธิ์ น้ำสะอาด สภาพแวดล้อมที่ดี ฯลฯ การได้รับปัจจัยเหล่านี้จะทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตในระดับต่ำสุด (Minimal level) การขาดหรือความไม่สมดุลของสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นการขาดคุณภาพชีวิตของบุคคล

ความต้องการพื้นฐานอีกประการหนึ่งคือ ความต้องการด้านจิตใจและสังคม (Psycho-social needs) ซึ่งเป็นความต้องการระดับชุมชนและสังคม และบทบาทของตนเองในชุมชนและสังคม ได้แก่ การศึกษา การคมนาคม การขนส่ง ความมั่นคงปลอดภัย นันทนาการ และบริการสังคมต่างๆ ฯลฯ

2. ความต้องการด้านความรู้สึกและจิตใจ (Felt needs) ได้แก่ ความใฝ่ฝันของบุคคล (Personal aspiration) ซึ่งถือเป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล เป็นความทะเยอทะยานเฉพาะบุคคล เช่น ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ ความมั่นคง การเป็นที่ยอมรับในสังคม และการได้แสดงความรู้ความสามารถ ฯลฯ ความต้องการประเภทนี้มักจะสัมพันธ์กับสถานภาพของบุคคลมากกว่าเป็นความต้องการที่แน่ชัด การมิได้รับตอบสนองในสิ่งเหล่านี้ อาจจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล เช่น บุคคลอาจมีความต้องการที่จะเป็นผู้นำชุมชน แต่การไม่ได้รับการยอมรับไม่ได้ส่งผลทำให้เขาขาดคุณภาพชีวิตที่ดี

1.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต มีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่างๆ กันไป เช่น

อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจอ่ำ (2539 : 61) ได้สรุปว่า “คุณภาพชีวิต” เป็นระดับของการมีชีวิตที่ดี ความสุข ความพึงพอใจในชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม

องค์การยูเนสโก (UNESCO) (สุวัฒน์ มหัตถ์นิรันดร์กุล และคณะ. 2540 : 41) ได้นิยามคำว่าคุณภาพชีวิตไว้ในชุดฝึกอบรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมและระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์

องค์การอนามัยโลก (The WHOQOL group) (สุวัฒน์ มหัตถ์นิรันดร์กุล และคณะ. 2540 : 12) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นมโนทัศน์หลายมิติที่ประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านระดับความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาความสัมพันธ์ทาง

สังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความเชื่อส่วนบุคคลภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540 : 15) ได้กล่าวว่า โดยสรุปแล้วคุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับการมีชีวิตที่ดี มีความสุข และความพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับการมีชีวิตที่ดี มีความสุขและความพึงพอใจในชีวิต ในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล

1.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบนั้นก็มีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไปตามทัศนคติของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสังคมอย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตนั้นจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยที่เป็นวัตถุวิสัย เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ และปัจจัยที่เป็นจิตวิสัย เช่น วัฒนธรรม ค่านิยม จิตใจ ฯลฯ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีนักวิชาการต่างสาขาได้เสนอไว้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ดังนี้

องค์การยูเนสโก (UNESCO) (คุณฉวี สุทพรปรียาศรี. 2540 : 29) ได้กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 6 ส่วน คือ มาตรฐานการครองชีพ การเปลี่ยนแปลงประชากร ระบบสังคม และวัฒนธรรม กระบวนการพัฒนา ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

กรมการพัฒนาชุมชน (2540 : 3-4) กำหนดให้เกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเครื่องชี้วัดที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นของคนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเอาไว้ว่า คนควรจะมีคุณภาพชีวิตในเรื่องนั้น ๆ และในช่วงเวลานั้น ๆ อย่างไร ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 หมวด ได้แก่ สุขภาพดี มีบ้านอาศัย ศึกษาถ้วนทั่ว ครอบครัวสุขสบาย รายได้มาก อายกร่วมพัฒนา พาสู่คุณธรรม บำรุงสิ่งแวดล้อม

องค์การอนามัยโลกในภูมิภาคเอเชียได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพของบุคคลและชุมชน คือ (เกณฑ์ประเมินคุณภาพชีวิต. 2552 : ออนไลน์)

1. อาหารและโภชนาการ
2. สุขภาพ
3. การศึกษา
4. สภาพแวดล้อมและรายได้
5. การมีงานทำ
6. สถานภาพสตรี

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) (คุชฎี อายุวัฒน์. 2548 : 41-50) ได้กำหนดดัชนีวัดความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ซึ่งความหมายของความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ระดับโลก (Global human security) ได้กำหนดสาระของความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ไว้ 7 ด้าน ได้แก่

1. ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ
2. ความมั่นคงด้านอาหาร
3. ความมั่นคงด้านสุขภาพ
4. ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม
5. ความมั่นคงด้านบุคคล
6. ความมั่นคงด้านชุมชน
7. ความมั่นคงด้านการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ประมวลคุณภาพชีวิตทั้งหมด 5 ด้าน (หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เล่มที่ 24 ตอนที่ 47 ก. : 23) มาตรา 78, 79, 80 และ 85) ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน
2. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว
3. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม
5. คุณภาพชีวิตด้านเมือง

ตัวชี้วัดข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช. 2ก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้มีการปรับปรุงตัวชี้วัดข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยจะนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลใน 6 ด้าน ดังนี้ คือ (ศูนย์พัฒนาข้อมูลชนบท. 2552 : ออนไลน์)

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2. ด้านการประกอบอาชีพและมีงานทำ
3. ด้านสุขภาพและอนามัย
4. ด้านความรู้และการศึกษา
5. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน
6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม5ที่

เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (ปี พ.ศ. 2550-2554) คือ (ศูนย์พัฒนาข้อมูลชนบท. 2552 : ออนไลน์)

1. สุขภาพดี
2. มีบ้านอาศัย
3. ฝากไปการศึกษา
4. รายได้ก้าวหน้า
5. ปลุกฝังค่านิยมไทย
6. ร่วมใจพัฒนา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพัฒนา โดยกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด และได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไว้ทั้ง 8 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2552 : ออนไลน์)

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ใช้ได้ทุกฤดูกาล ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและได้มาตรฐาน
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมประชาชนให้มีอาชีพ มีรายได้เพียงพอ การศึกษา สาธารณสุขได้มาตรฐาน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านชุมชนและสังคม มีความสงบเรียบร้อย
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการลงทุนและพาณิชย์กรรมในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รับการอนุรักษ์และเผยแพร่ให้มากขึ้น
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีเพิ่มมากขึ้น
8. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหาร และพัฒนา องค์กรให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถให้บริการประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล

โดยสรุป การพัฒนาคุณภาพชีวิตมีผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพชีวิตไว้แตกต่างกัน โดยเมื่อทำการรวบรวมเกณฑ์การประเมินทั้งหมด และทำการจัดกลุ่มเกณฑ์ของการประเมินคุณภาพชีวิต สามารถที่รวบรวมประเด็นหลักที่สำคัญได้ คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพชุมชน และสังคม ด้านการศึกษา ด้านอาชีพและเศรษฐกิจ ด้านศาสนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 การส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีศักยภาพและบทบาทที่ใกล้ชิดกับท้องถิ่นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนมากที่สุด โดยเริ่มจากการทราบว่า แต่ละครัวเรือนมีปัญหาอะไร หมู่บ้านมีปัญหาอะไร และเมื่อทราบแล้ว ส่วนใดสามารถแก้ปัญหาเองได้ครัวเรือนแต่ละครัวเรือน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ก็ต้องช่วยกันดำเนินการแก้ไข ส่วนใดที่ไม่สามารถดำเนินการได้เอง ก็ให้ขอรับการสนับสนุนบางส่วนหรือทั้งหมดจากโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล หรือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ส่วนราชการในภูมิภาค (อำเภอ, จังหวัด) ส่วนราชการส่วนกลาง (กรม, กระทรวง) หรือในระดับรัฐบาลต่อไป (กรมการพัฒนาชุมชน, 2552 : ออนไลน์)

อำนาจและหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติและแผนพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (องค์กรบริหารส่วนจังหวัดกับการพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552 : ออนไลน์)

1.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

1.2 การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

1.3 การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

1.4 การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

1.5 การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1.6 การจัดการศึกษา
- 1.7 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 1.8 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 1.9 การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 1.10 การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- 1.11 การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
- 1.12 การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
- 1.13 การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
- 1.14 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 1.15 การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่น หรือจากสหการ
- 1.16 การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- 1.17 การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
- 1.18 การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- 1.19 การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
- 1.20 การจัดให้มีพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ
- 1.21 การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
- 1.22 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 1.23 การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
- 1.24 จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- 1.25 สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- 1.26 การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- 1.27 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

1.28 จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.29 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด

2. เทศบาล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ส่วนที่ 3 หน้าที่ของเทศบาล บทที่ 1 เทศบาลตำบล ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตำบลไว้ เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย (อำนาจหน้าที่ของเทศบาล. 2552 : ออนไลน์)

2.1 มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต เทศบาล ดังต่อไปนี้

2.1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

2.1.2 ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

2.1.3 รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.1.4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

2.1.5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

2.1.6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาและอบรม

2.1.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2.1.8 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ ท้องถิ่น

2.1.9 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการ ปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วย การนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

2.2 มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ใน เขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

2.2.1 ให้มีน้ำสะอาดหรือประปา

2.2.2 ให้มีโรงฆ่าสัตว์

- 2.2.3 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 2.2.4 ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 2.2.5 บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 2.2.6 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- 2.2.7 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 2.2.8 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 2.2.9 เทศพาณิชย์

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ดังนี้ (อำนาจหน้าที่ของเทศบาล. 2552 : ออนไลน์)

พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66) และมีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้

- 3.1 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
- 3.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 3.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 3.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 3.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
- 3.7 คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 3.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มีหน้าที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

สรุป องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ทำหน้าที่ในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลภาษีตามบทบัญญัติหน้าที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านศิลปวัฒนธรรม

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

2.1 ความหมายของความคาดหวัง

สุชา จันท์เอม และ สุรางค์ จันท์เอม (2529 : 55) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า ความเชื่อมั่นว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งน่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดไม่น่าจะเกิดขึ้นความคาดหวังจะเกิดขึ้นตามความเชื่อหรือการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน หากความคาดหวังนั้นประสบความสำเร็จหรือถูกต้อง จะมีเจตคติที่ดีหรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าหากความคาดหวังจากเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติงานว่า หมายถึง ความคาดหวัง (ความเป็นไปได้) ที่ว่า ถ้ามีความพยายามแล้วย่อมนำไปสู่การกระทำ แม้ว่ากระทำที่เสร็จจะไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะงานยากเกินไปหรือประเมินค่าไม่เพียงพอหรือบุคคลขาดความชำนาญ

ประภัสสร ปานศรี (2536 : 13) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า ความคิดเห็นที่บุคคลมุ่งหวัง หรือคาดคะเนต่อบุคคลอื่น กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนปรารถนาให้เป็นไปในอนาคต ความคาดหวังประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประสบการณ์ การกระทำ และอนาคต

เกศสินี กลั่นบุศย์ (2540 : 16) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า การคาดการณ์หรือความคาดหวังเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคล ประสบการณ์ที่ผ่านมาและการเห็นคุณค่าของการกระทำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการนั้นๆ ซึ่งจะมีผลต่อความพึงพอใจของบุคคล ในการตั้งความหวังนั้น บุคคลจะกำหนดระดับความคาดหวังไว้ให้เป็นแนวทางที่จะสามารถประสบผลสำเร็จได้

ชัชฌุกร พรภาณวิษญ์ (2540 : 17) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การดีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่อสิ่ง

ต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เห็นเป็นประจักษ์ณ์ พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลจะเป็นไปเพื่อการได้รับผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

สกาเวเดือน ปธนสมิทธิ (2540 : 64) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า เป็นแนวคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน และการแสดงออกดังกล่าวนั้น ขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งบุคคลอื่นอาจไม่เห็นด้วยก็ได้ หรืออีกกล่าวหนึ่ง ความคาดหวัง คือ การแสดงออกทางทัศนคติอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงออกโต้ตอบสิ่งต่างๆ ในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ จึงควรพิจารณาในด้านองค์ประกอบของทัศนคติควบคู่ไปด้วย

เบญจา นิลาบุตร (2540 : 10) ได้กล่าวว่า ความคาดหวังเกิดจากความรู้สึกนึกคิดในการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร อันเป็นความปรารถนาจะให้ไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

พัชรี ศรีสุข (2542 : 11) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง การคาดคะเน หรือความมุ่งหวังของบุคคลกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยข้อมูลจากอดีต ปัจจุบัน เป็นตัวทำนาย ซึ่งจะแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละบุคคล ความต้องการ บทบาทหน้าที่และเป้าหมายในการกระทำนั้น ๆ

ปิยะสุดา แคว้นนนทรี (2544 : 8) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง การคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา คุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อความพึงพอใจของบุคคล

เบลล์ (Blair) (วิภาดา วัฒนนามกุล. 2539 : 13) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นค่านิยมทั้งทางบวกและทางลบที่บุคคลมีต่อผลของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ฟินน์ (Finn. 1921 : 15-16) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง การประเมินคุณค่าบุคคลหรือตนเองด้านจิตรู้สึกและใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีผลต่อบุคคลที่ตนคาดหวังหรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง

เมอร์รี่ (Murray. 1968 : 416) ให้คำจำกัดความว่า ความคาดหวัง หมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหมายว่าจะทำได้ โดยที่ความคาดหมายนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

สรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ความมุ่งหวังหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง เช่น บุคคล การกระทำหรือเหตุการณ์เป็นต้น จึงเป็นการคิดล่วงหน้าโดยมุ่งหวังในสิ่งที่เป็นไปได้ว่าจะเกิดตามที่ตนคิดไว้ ทั้งนี้ความคาดหวังของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความต้องการและเป็นไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theory) ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มปัญญานิยม เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาหรือความคิดในการตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่จะสนองความต้องการของตนเอง จึงเกิดสมมติฐานดังนี้ (อุไรวรรณ เกิดผล. 2539 : 56)

1. พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้น โดยผลรวมของแรงผลักดันภายในของเขาเอง และแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม
 2. มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนาและเป้าหมายที่แตกต่างกัน
 3. บุคคลตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมโดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง สิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นไปแล้ว
- ความคาดหวัง (Expectation theory) เป็นความเชื่อหรือความคิดอย่างมีเหตุผล ในแนวทางที่เป็นไปได้ หรือเป็นความหวังที่คาดการณ์ว่าต้องการจะได้ในอนาคตของบุคคล ความคาดหวังจึงเป็นสภาวะทางจิตที่บุคคลคาดคะเนล่วงหน้าแต่บางสิ่งบางอย่างว่าควรจะมี ควรจะเป็นหรือควรจะมีเกิดขึ้นตามความเหมาะสม ในเรื่องของความคาดหวังจึงมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ได้แก่ เกร์ท เลย์วิน (Kurt Lewin) เอ็ดเวิร์ด โทลแมน (Edward Tolman) วิคเตอร์ เฮช. วรูม (Victor H. Vroom) พอร์ตเตอร์และลาเวอร์ (Portor and Lawer) เป็นต้น ดังนั้นทฤษฎีความคาดหวังที่กล่าวนี้ จะอยู่ในรูปของกลุ่มทฤษฎีและเพื่อความเข้าใจจะกล่าวถึงทฤษฎีในกลุ่มนี้ตามลำดับดังนี้

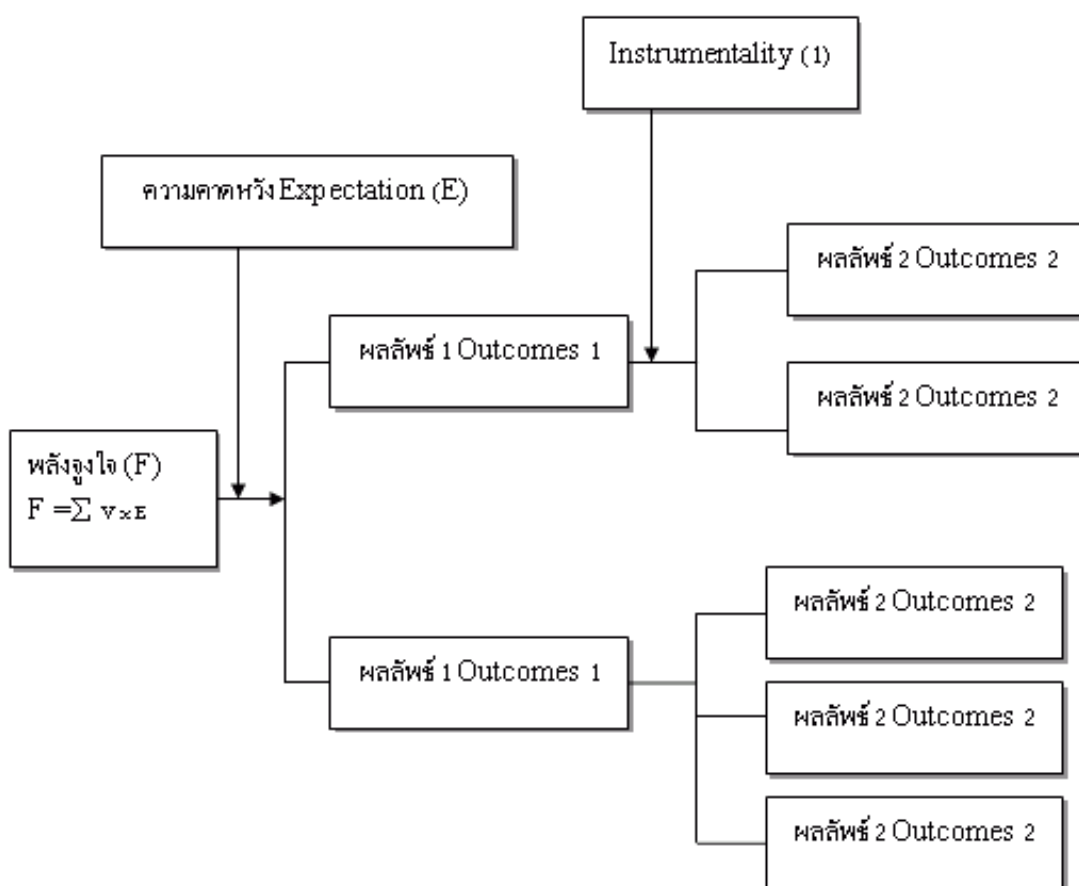
ทฤษฎีความคาดหวังของเกร์ท เลย์วิน (Kurt Lewin) และ เอ็ดเวิร์ด โทลแมน (Edward Tolman) ในประเด็นของการให้ผลตอบแทนทฤษฎีนี้กล่าวว่า การที่บุคคลจะทำงานทุ่มเทมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ ระดับความเข้มข้นของความต้องการผลตอบแทนและความคาดหวังของบุคคลนั้นว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะได้รับการตอบสนองดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น นาย ก. มีความต้องการที่จะได้รับเงินเดือนขึ้นพิเศษประจำปีด้วยเห็นว่า การได้รับขึ้นพิเศษนั้นมีคุณค่ากับตน และความคาดหวังไว้ถ้าตนเองได้ทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็มที่โอกาสในการได้รับขึ้นพิเศษก็จะสูง นาย ก. ก็จะพยายามทำงานในลักษณะที่ทุ่มเทมากขึ้น ในทำนองกลับกัน ถ้านาย ก. ทราบดีว่าปีนี้ไม่มีนโยบายให้ขึ้นพิเศษ แม้ว่า นาย ก. จะมีความต้องการเพียงใดก็ไม่มีโอกาส นาย ก. ก็จะพยายามทุ่มเททำงานดังนี้ เป็นต้น

ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Vroom) ทฤษฎีนี้เสนอโดยวิคเตอร์ เฮช. วรูม (Victor H. Vroom) (1994) มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของเลย์วิน (Lewin) และโทลแมน (Tolman) แต่ได้ขยายความโดยเสนอในรูปแบบของตัวแบบ (Model) ของความคาดหวังในการทำงานที่เรียกว่า VIE Model หรือ VIE Theory

V = Valance คือ ระดับความรุนแรงของความต้องการของบุคคลในเป้าหมายรางวัล กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ คุณค่าความสำคัญของรางวัลที่บุคคลให้กับรางวัลนั้น

I = Instrumentality คือ ความเป็นเครื่องมือของผลลัพธ์ 1 ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ 2 เช่น การทุ่มเทในการทำงานจะนำไปสู่การพิจารณาขั้นพิเศษ เป็นต้น

E = Expectancy คือ ความคาดหวังถึงความเป็นไปของการได้ซึ่งผลลัพธ์หรือรางวัลที่ต้องการเมื่อแสดงพฤติกรรมบางอย่าง

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบทฤษฎีความคาดหวัง

อริยา คูหา (2546 : 73-74) ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาบนโลกใบนี้ เมื่อเติบโตขึ้นในช่วงอายุหนึ่งที่มีความต้องการ ความรู้สึกเป็นของตัวเอง หรือเมื่อมีวุฒิภาวะเจริญเติบโตขึ้นในทางความคิด ทุกคนต่างก็มีเป้าหมายให้กับตัวเองเพื่อต้องการให้เกิดความสำเร็จ และในการเดินทางที่จะไปสู่เป้าหมายนั้น ทุกคนก็จะต้องมีความคาดหวังให้กับความสำเร็จนั้น เพื่อให้ความ

คาดหวังนั้น อาจจะเป็นความคาดหวังให้กับตัวเองหรือเป็นความคาดหวังให้กับบุคคลอื่น โดยทำการคาดหวังให้บุคคลอื่นเป็นไปตามที่ตัวต้องการตามเป้าหมายที่วางไว้ผู้ที่ให้ต้นกำเนิดแห่งแนวคิดนี้คือ เอ็ดเวิร์ด โทลแมน (Edward Tolman) แต่ผู้ที่ได้เผยแพร่และสร้างทฤษฎีคือ วิกเตอร์ วรูม (Victor Vroom) โดยที่วรูมให้ทฤษฎีเกี่ยวกับสมมุติฐาน 4 ประการที่เป็นบ่อเกิดแรงจูงใจในการทำงาน กล่าวคือ

1. การคาดหวังว่าเมื่อแสดงพฤติกรรมไปแล้วจะทำสิ่งนั้นได้หรือไม่ มีความรู้ความสามารถและมีสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกที่จะแสดงพฤติกรรมเพียงพอที่จะดำเนินได้มากเพียงใดและมีบทบาทที่สามารถแสดงความสามารถได้ดีเพียงใด
2. การคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นแล้วทำได้ดีเพียงใด
3. การคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นได้แล้วจะได้ผลลัพธ์อย่างที่ต้องการหรือไม่
4. การตีผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำ ถ้าเขาเห็นว่ากระทำแล้วมีค่า เขาก็อยากทำ แต่ถ้าไม่มีค่าเขาก็ไม่สนใจ จึงสรุปได้ว่าคนเรามีแรงจูงใจในการกระทำสิ่งใด ๆ ย่อมมีความคาดหวังตามเงื่อนไขข้างต้น เพราะหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปแล้วแรงจูงใจย่อมขาดหายไปด้วย เมื่อดูตามสภาพแล้วทฤษฎีเน้นเรื่องการพัฒนา โดยที่วรูมเน้นว่า มนุษย์ควรรู้จักตนเอง รู้ขีดจำกัดและความสามารถของตน

แบทเทริน์และมาร์ติน (Bartal and Matin) (พีไลวรรณ จันทรสุกรี. 2540 : 26) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความคาดหวังตามแนวคิดของวรูม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ความคาดหวังในความพยายามต่อการกระทำหรือการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่าตนเองพยายามต่อกระทำพฤติกรรมได้ตามความสามารถแล้วโอกาสที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จมีมากน้อยเพียงใด เป็นกรคิดก่อนจะทำสิ่งต่าง ๆ ว่าสามารถทำได้หรือไม่
2. ความคาดหวังในการกระทำต่อผลลัพธ์หรือผลของการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนกระทำพฤติกรรมว่าถ้าหากกระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้ผลลัพธ์แก่ตนเองในทางที่ดีหรือไม่
3. ความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัล หมายถึง คุณค่าจากผลของการกระทำที่เกิดแก่บุคคลที่แสดงพฤติกรรมนั้น

ดังนั้นทฤษฎีความคาดหวังวรูม (Expectation Theory) บางที่เรียกว่า VET Theory และได้กำหนดเป็นสูตรไว้ดังนี้

$$\text{การจูงใจ (หรือแรงจูงใจ)} = \text{คุณค่าของผลลัพธ์} \times \text{ความคาดหวัง} \times \text{ความสัมพันธ์ระหว่าง การกระทำกับผลลัพธ์}$$

1. คุณค่าของผลลัพธ์แต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับความปรารถนาหรือความต้องการ ถ้าต้องการ มากจะมีค่าเป็นบวก แต่เฉย ๆ ไม่รู้สึกยินดีในร้าย จะมีค่าเป็นศูนย์ และถ้าไม่ชอบหรือไม่ต้องการจะมีค่าติดลบ
2. ความคาดหวัง คือความน่าจะเป็นที่การกระทำอย่างหนึ่งจะมีโอกาสที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในระดับแรกมากน้อยเพียงใด ถ้าคนเชื่อแน่ว่า หากทำงานเต็มที่จะสามารถทำให้ได้ผลผลิตสูงอย่างแน่นอน ความคาดหวังจะเท่ากับหนึ่ง ในทางตรงกันข้าม ถ้าเชื่อว่าถึงแม้จะพยายามทำงานหนักสักเพียงใดก็ไม่สามารถทำผลงานออกมาในปริมาณสูงได้เลย ความคาดหวังก็จะเท่ากับศูนย์
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์ อธิบายได้ว่า แรงจูงใจของแต่ละคนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับหรือที่คิดว่าสมควรจะได้รับเมื่อกระทำการนั้นสำเร็จตามเป้าหมาย แล้ว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งของแรงจูงใจที่บุคคลจะมีหรือไม่ หรือมีมากน้อยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์

2.3 ความสำคัญของความคาดหวัง

ความคาดหวังมีส่วนสัมพันธ์กับความสำเร็จอย่างมาก ถ้าเรามีความคาดหวังมาก ก็ยิ่งมีความตั้งใจที่จะทำงานนั้นมาก ถ้ามีความหวังน้อยหรือมองไม่เห็นความหวังเลย กำลังใจในการปฏิบัติงานก็ยิ่งน้อยลง การทำงานใดๆ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ความคาดหวังว่าจะสำเร็จจึงเป็นเสมือนแม่เหล็กที่จะดึงดูดคนให้เข้าไปสู่สถานการณ์ของการทำงาน เพราะความคาดหวังที่มีต่องานจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลตั้งใจทำงานมากยิ่งขึ้น จึงมีผู้ให้ความสำคัญของความคาดหวังไว้ดังนี้

สถิติ วงศ์สุวรรณ (2529 : 514-518) ได้กล่าวถึง “ถ้ามีผู้คาดหวังพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไว้อย่างไร จะโน้มนำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมออกมาใกล้เคียงหรือตรงกับที่มีผู้คาดหวังเอาไว้ แต่ทั้งนี้หมายถึงความคาดหวังนั้นตั้งไว้ใกล้เคียงกับความเป็นไปได้ หรือความน่าจะเป็น”

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปให้เห็นถึงความสำคัญของความคาดหวังของบุคคลหนึ่งที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นการได้ทราบถึงความคาดหวังของผู้ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและตรงความต้องการมากยิ่งขึ้น

2.4 ประโยชน์ของความคาดหวัง

ประโยชน์ของความคาดหวัง คือ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ การทุ่มเท ความพยายาม นั่นคือเมื่อเราเกิดความคาดหวังใดๆ (ทั้งทางลบและทางแข็ง) ก็มักจะพยายามทำให้บรรลุสิ่งนั้น เพื่อให้ได้มาตามความคาดหวัง จึงมักจะเกิดแรงกระตุ้นความพยายามที่มากขึ้น

2.5 ปัจจัยกำหนดความคาดหวัง

เซอร์ล๊อค (กนกเลขา แก้วสว่าง, 2540 : 30-32 ; อ้างอิงจาก Hurlock, 1980. **Developmental Psychology**) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความคาดหวังแตกต่างกันไว้ดังนี้

1. อุดมการณ์ด้านวัฒนธรรม (Cultural ideals) วัฒนธรรมที่แตกต่างกันจะทำให้มาตรฐานของความคาดหวังแตกต่างกัน ซึ่งมาตรฐานนี้ครอบคลุมถึงระดับความสำเร็จ และทัศนคติต่อความสำเร็จ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะรับรู้ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อตนเองและความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม การตั้งความคาดหวังของบุคคลในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันไป

2. ชนิดของครอบครัว (Kind of family) เด็กที่มาจากครอบครัวที่มั่นคงมีแนวโน้มที่จะตั้งจุดมุ่งหมายในอนาคตสูงกว่าเด็กที่ไม่มีความมั่นคงภายในครอบครัว เด็กที่ต้องย้ายถิ่นฐานบ่อยๆ จะไม่สามารถคาดหวังหรือวางแผนอนาคตของตนเองได้ชัดเจนเท่าเด็กที่ไม่ต้องย้ายถิ่น ขนาดของครอบครัวจะไม่มีอิทธิพลต่อการตั้งเป้าหมายของเด็ก เด็กที่มีจากครอบครัวขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะพบความสำเร็จมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ ทั้งนี้ เพราะครอบครัวขนาดเล็กพ่อแม่สามารถทุ่มเทและส่งเสริมให้เด็กมีความคาดหวังและสามารถวางแผนทางให้เด็กไปสู่ความคาดหวังได้มากกว่าเด็กในครอบครัวขนาดใหญ่ ครอบครัวที่มีมารดาเป็นผู้นำ เด็กมีแนวโน้มที่จะมีระดับความคาดหวังสูง อาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างกัน โดยเฉพาะกับบุตรชาย

3. ชั้นทางสังคม (Ordinal position) ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและฐานะเศรษฐกิจดี บิดามารดาจะให้ความคาดหวังแก่บุตรคนแรกและให้โอกาสแก่บุตรคนแรกมากที่สุด โดยเฉพาะถ้าเป็นบุตรชาย ซึ่งตรงกันข้ามกับครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น พี่โตขึ้นและมีงานทำเพื่อให้สมาชิกคนอื่นในครอบครัวขยับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น

4. วินัย (Discipline) เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตยจะตั้งความคาดหวังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะตั้งความคาดหวังที่สอดคล้องกับความเป็นจริง

5. ฐานะในกลุ่ม (Group status) กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อเด็กมาน้อยเพียงใดขึ้นกับฐานะของเด็กในกลุ่มและความคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อตัวเอง ถ้าฐานะของเด็กมั่นคงและไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความประทับใจให้กับสมาชิกในกลุ่ม ระดับความคาดหวังของเด็กก็จะใกล้เคียงกับความเป็นจริง แต่เด็กที่ไม่มีบทบาทสำคัญในกลุ่ม เด็กจะต้องการเลื่อนขั้นตนเองเข้าสู่ผู้นำในกลุ่ม ทำให้การตั้งความคาดหวังหลายๆ อย่าง ไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง ส่วนบุคคลที่ชอบแยกตัวเอง ความคาดหวังของกลุ่มจะมีผลต่อเขาเพียงเล็กน้อย

6. การให้กลไกการหลบหนี (Use of escape mechanisms) กลไกการหลบหนีที่มีผลต่อการตั้งความคาดหวังมากที่สุด คือ การฝันกลางวันในลักษณะต่างๆ กันก็มีความสำคัญ เช่น ฝัน

อยากจะเป็นพระเอกหรือนางเอก เด็กจะตั้งความคาดหวังไว้ว่าต้องประสบความสำเร็จและหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ซึ่งอาจจะเป็นการตั้งความคาดหวังที่ไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริงนัก

7. การบอกกล่าวถึงความคาดหวัง (Labialization of aspiration) ความคาดหวังของเด็กที่บอกกล่าวออกมามักจะอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงมากกว่าการที่เด็กเก็บไว้ และคิดอยู่คนเดียว อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังที่เด็กบอกกับเพื่อนสนิทจะเป็นลักษณะความใฝ่ฝันไม่ค่อยใกล้เคียงกับความเป็นจริงเท่ากับที่เขาบอกกับบิดา มารดา ครู หรือบุคคลที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกัน เมื่อเด็กวัยรุ่นบอกถึงความคาดหวังของตนให้บุคคลอื่นฟัง จะเป็นการทำให้เขาพิสูจน์ตัวเอง โดยพยายามทำให้ได้ตามที่พูดไว้เพราะเขารู้ว่าหลายคนใส่ใจในสิ่งที่เขาพูด เขาไม่ต้องการพบสายตาที่มองดูเขาด้วยความผิดหวัง

8. ความล้มเหลวและความสำเร็จในอดีต (Past failures and successes) บุคคลที่ประสบความสำเร็จสม่ำเสมอ ๆ มีแนวโน้มที่มีความคาดหวังว่าจะได้รับความสำเร็จอีกในอนาคต ในทำนองเดียวกับบุคคลที่พบความผิดหวังซ้ำๆ มักคิดว่าอนาคตจะผิดหวังอีก ประสบการณ์เช่นนี้จะมีผลต่อการตั้งความหวังในอนาคตว่าบุคคลนั้นจะตั้งความคาดหวังไว้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ เพียงไร

9. เพศ (Gender) บรรยากาศของบ้านและโรงเรียนจะส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กชายตั้งความหวังสูงกว่าเด็กหญิง เด็กชายมักถูกกระตุ้นให้มีความคาดหวังทางการกีฬา การงานและการประกอบอาชีพ แต่เด็กหญิงมักคาดหวังที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การแต่งงาน ซึ่งเด็กเองก็ยังไม่รู้ว่าจะแต่งงานเมื่อไร แต่งานกับใคร ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมหลังแต่งงานจะเป็นอย่างไร จึงเป็นเรื่องยากที่เด็กหญิงจะวางแผนในเรื่องเหล่านี้ ดังนั้น เด็กหญิงจึงมีแนวโน้มที่จะตั้งจุดหมายในระยะสั้นกว่าเด็กชายแม้ในเรื่องการเรียนเด็กหญิงมักจะวางแผนระยะสั้น เช่น เดือนต่อเดือน

10. เซอร์ปัญญา (Intelligence) เมื่อเด็กอยู่ในกลุ่มที่ค่านิยมต่อความสำเร็จสูง เด็กจะตั้งความคาดหวังให้ตนประสบความสำเร็จเหนือเพื่อนๆ ในกลุ่ม ซึ่งอาจไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง อย่างไรก็ตามเด็กที่ฉลาดจะตั้งความคาดหวังของตนโดยอาศัยความสนใจ และความสามารถของตนมากกว่าทำตามจุดมุ่งหมายที่กลุ่มตั้งไว้ ในทางกลับกันเด็กที่ฉลาดน้อยจะตั้งความคาดหวังไว้ตามค่านิยมของกลุ่ม

11. บุคลิกภาพ (Personality) บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อความคาดหวังได้หลายกรณีด้วยกันในเรื่องการชดเชย บุคคลที่ไม่ยอมรับตนเองจะตั้งความคาดหวังโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเองเพื่อปกปิดความไม่สามารถของตนเอง บุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองจะตั้งความคาดหวังที่สอดคล้องกับความเป็นจริงกับตน ส่วนบุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำมีแนวโน้มจะตั้งความคาดหวังไว้สูง เนื่องจากคำนึงถึงความสำเร็จของตนมากกว่าความล้มเหลวอาจมีความคาดหวังไม่สอดคล้อง

กับความเป็นจริงได้ ส่วนบุคคลที่มีวิตกกังวลสูงมักวิตกอยู่กับความล้มเหลวในอดีต ทำให้มองอนาคตในแง่ดีน้อยกว่าจะเป็น

2.6 การวัดความคาดหวัง

ความคาดหวังเป็นสภาวะทางจิตอย่างหนึ่งของบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิด หรือความคิดเห็นด้วยวิจรรณญาณเกี่ยวกับการคาดคะเน หรือคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งควรจะมี ควรจะเป็นหรือควรจะมีเกิดขึ้น ตามความจำเป็นเหมาะสมต่อสภาพการณ์หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ดังนั้น การวัดความคาดหวังจึงคล้ายกับการวัดความคิดเห็นโดยใช้วิธีวัดแบบ ไลเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ได้ (ชัยฉุกร พรภาณุวิชญ์, 2540 : 19) นอกจากนี้มีมาตรวัดแบบ ไลเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ที่นิยมแต่ละข้อความจะกำหนดค่าที่เลือกตอบเป็น 5 ตัวเลือก คือ คาดหวังมากที่สุด คาดหวังมาก คาดหวังปานกลาง คาดหวังน้อย และคาดหวังน้อยที่สุด และให้มีน้ำหนักเท่ากับ 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ (นันทา ดิงสมบัติยทธ์, 2538 : 42)

3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

3.1 ทฤษฎีลำดับของความต้องการ (Hierarchy of Needs Theory)

อับราฮัม เอช.มาสโลว์ ได้สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้เป็นข้อๆ ดังนี้ (Maslow, 1970 : 35-37)

1. มนุษย์มีความต้องการ ซึ่งมีอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ถ้าความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วก็จะหมดไปและความต้องการอันอื่นก็จะเข้ามาแทนที่กระบวนการนี้จะเริ่มตั้งแต่เกิดจนตายไม่มีที่สิ้นสุด

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับชั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับสูงจะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

ลำดับชั้นตอนความต้องการของมนุษย์นั้น ได้แบ่งไว้เป็นระดับ 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับต่ำสุดไปจนถึงระดับสูงสุด ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย Maslow ซึ่งให้เห็นว่าบุคคลใดก็ตามที่

อยู่ในภาวะการณ์ขาดแคลนอาหาร ความปลอดภัย การเข้าสังคม และความเสี่ยงแล้วบุคคลนั้น จะมีความต้องการในเรื่องอาหารมากกว่าสิ่งใดๆ

2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Security needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย เช่น อุบัติเหตุ อาชญากรรม เป็นต้น และเมื่อพิจารณาจากทัศนคติของฝ่ายบริหารแล้ว ความต้องการด้านความปลอดภัยจะหมายถึงการให้ความแน่นอน หรือการรับประกันความมั่นคงในหน้าที่การงาน และการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงินแก่ผู้ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าความต้องการของสภาพแรงงานที่มีต่อฝ่ายบริหารนั้น นอกจากความต้องการเกี่ยวกับการเพิ่มผลตอบแทนทางการเงินให้สูงขึ้นแล้ว ยังมีความต้องการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของงาน และผลประโยชน์พิเศษอื่นๆ อีกด้วย

3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) เมื่อต้องการทางด้านร่างกายและความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางด้านสังคมก็เริ่มเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมของคน ตามปกติคนมีนิสัยชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความต้องการทางด้านนี้จึงเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความรู้สึกว่าคุณเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ คนต้องการเพื่อนไม่ว่าจะเป็นเพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem needs) ความต้องการให้ได้รับการยกย่องในสังคม รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระและเสรีภาพ และรวมถึงความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย การมีตำแหน่งสูงในองค์กร หรือการที่สามารถเข้าใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญๆ ล้วนแต่ทำให้ฐานะของตนเด่นเป็นที่ยกย่องในสังคม

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดใฝ่ฝัน (Self-realization) ความต้องการประเภทนี้เป็นความต้องการระดับสูงสุด เป็นความต้องการที่อยากจะได้รับความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง ความต้องการชนิดนี้จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสำเร็จที่เขาได้รับในลำดับขั้นต้นๆ ที่ผ่านมา เพราะถ้าบุคคลได้รับความสำเร็จในลำดับขั้นต้นๆ ที่ผ่านมาก็จะเกิดความมานะและมองเห็นว่าความต้องการในลำดับถัดๆ ไป เป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะต้องเอาชนะให้ได้ เช่น ความนึกคิดที่อยากจะbecome นายกรัฐมนตรี หรือเป็นนักกีฬาที่มีความสามารถ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าความต้องการของมนุษย์นั้นมีอยู่มากมาย ทั้งในด้านปริมาณและขอบเขต แต่อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าหากความต้องการของมนุษย์ได้รับการ

ตอบสนองแล้ว มนุษย์จะเกิดความพอใจ และเริ่มมีพฤติกรรมที่จะคาดหวังในบันไดขั้นต่อไป ซึ่งจะตอบสนองได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบหลายอย่าง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

4.1 ความหมายและลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

ลักษณะของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญกล่าวคือ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยปัจจุบันเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการรูปแบบหนึ่ง โดยอาศัยการผสมผสานระหว่างการรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ ลักษณะของการกระจายอำนาจหรือการปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองซึ่งรัฐกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นหนึ่งหรือหลายๆ ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการภายในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้กระทำได้ ซึ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่ไว้แน่ชัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นและเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน มีประชาชนเข้าร่วมดำเนินการและมีความเป็นเอกเทศหรือความเป็นอิสระทางการเงินและอื่นๆ ในระดับหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะสำคัญพอสรุปได้ดังนี้ (อโณทัย ธรรมกุล, 2530 : 105-110)

1. มีพื้นที่ขอบเขตที่แน่นอน
2. เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถดำเนินการด้านต่างๆ ได้อย่างอิสระพอสมควร การปกครองท้องถิ่นต้องมีองค์กรที่สามารถรับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเป็นอิสระตามกฎหมาย คือ ต้องมีองค์กรเป็นนิติบุคคลตั้งขึ้นโดยกฎหมายแยกออกจากส่วนกลางสามารถก่อพันธะทางกฎหมาย เช่น ทำสัญญาเป็นหนี้หรือทำนิติกรรมรูปอื่น ๆ ได้
3. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แยกออกจากราชการของท้องถิ่นได้ภายในขอบเขตที่สมควร
4. ประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียงในการปกครองตนเองดำเนินการกิจกรรมของการปกครองท้องถิ่นนี้เป็นกระบวนการที่มีใช้กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง แต่เป็นกระบวนการทางการเมืองซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม กล่าวคือมีสถานิติบัญญัติที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน หรือเลือกตั้งบางส่วน ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมเลือกตัวแทนทำหน้าที่บริหารกิจกรรมของท้องถิ่นหรือเข้าร่วมกำหนดนโยบาย หรือควบคุมตรวจสอบการดำเนินการของตัวแทนของตน
5. มีอำนาจอิสระบางประการในการบริหารกิจกรรมเช่น การบริหาร และอื่นๆ ภายในวงกรอบกิจกรรมและขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบนั้น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องได้รับ

มอบหมายอำนาจดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นอิสระได้พอสมควร โดยไม่จำเป็นต้องรับฟังคำสั่งจากรัฐบาลกลางหรือหน่วยราชการจากส่วนกลางแต่อย่างใด

6. มีอำนาจในการจัดหาและใช้จ่ายได้อย่างเป็นอิสระ เมื่อเป็นอิสระในการดำเนินการแล้ว หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องอิสระในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินการ คือ มีแหล่งรายได้ของตนเอง เช่น ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีบางประเภทได้ รวมทั้งหารายได้อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

รูปแบบของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. 2543 : 27)

4.2 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลเป็นการบริหารงานเทศบาลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ดังนี้

1. เทศบาลรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในลักษณะการกระจายอำนาจซึ่งมีวัตถุประสงค์คือ

- 1.1 เพื่อเป็นโรงเรียนฝึกสอนประชาธิปไตยให้กับประชาชน
- 1.2 เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
- 1.3 เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- 1.4 เพื่อประหยัดรายจ่ายของรัฐและให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบ “เทศบาล” มีลักษณะเช่นเดียวกันกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ กล่าวคือ

- 2.1 เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล
- 2.2 เทศบาลมีพื้นที่และขอบเขตที่แน่นอน
- 2.3 เทศบาลมีสภาและผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง
- 2.4 เทศบาลมีรายได้ ทรัพย์สิน และงบประมาณของตนเอง
- 2.5 เทศบาลมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร
- 2.6 เทศบาลมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

3. ลักษณะหน่วยการปกครองท้องถิ่นของเทศบาล มีลักษณะเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น ดังนี้คือ

3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งตัวแทนและตัวแทนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายข้อบังคับและบริหาร ดังจะเห็นว่าสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ประกอบด้วยสมาชิกที่ได้มาโดยการเลือกตั้งจากประชาชนทั้งสิ้น

3.2 เทศบาลเป็นนิติบุคคล มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดในฐานะนิติบุคคล

3.3 ความเป็นอิสระในการบริหาร เทศบาลมีสำนักปลัดเทศบาลและส่วนราชการต่างๆ ที่สนับสนุนการทำงานของตนเอง ส่วนราชการต่างๆ นี้ อาจมีมากน้อยแล้วแต่ปริมาณความรับผิดชอบและภารกิจของเทศบาล เช่น แบ่งเป็นฝ่ายช่าง ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายคลัง ฝ่ายประปา เป็นต้น ส่วนราชการเหล่านี้มีพนักงานเทศบาลดำเนินการภายใต้การบังคับบัญชาของปลัดเทศบาล

3.4 ความเป็นอิสระด้านการเงิน เทศบาลมีรายได้ของตนเองจากแหล่งรายได้หลายประเภท เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ พันธบัตรหรือเงินกู้ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินที่มีผู้บริจาคหรืออุทิศให้และเทศบาลมีอำนาจใช้จ่ายเงินเหล่านี้ โดยสภาเทศบาลเป็นผู้อนุมัติงบประมาณรายจ่าย แต่อย่างไรก็ดี การดำเนินงานของเทศบาลมิได้เป็นอิสระโดยสิ้นเชิง ยังถูกควบคุมจากรัฐบางประการ กระนั้นก็ตามก็นับว่าเทศบาลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดเมื่อเทียบกับองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปอื่น เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น เทศบาลจึงเป็นระบบการปกครองท้องถิ่นที่ใช้กับชุมชนเมือง และเป็นที่ยอมรับในระบบการเมืองการปกครองของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนจะมีบทบาทอันสำคัญในการเสนอตัวรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเป็นคณะผู้บริหาร และประชาชนในท้องถิ่นเองจะใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้งบุคคลในพรรคที่ประชาชนเห็นชอบและสนับสนุนหรือคอยติดตามควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายนั้นๆ จึงถือได้ว่าเป็นการปกครองเทศบาลเป็นระบบการปกครองตนเองของคนในท้องถิ่นสนองต่อความต้องการของคนในท้องถิ่นและถือได้ว่าเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการปกครองตามวิถีทางของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

4.3 บทบาทหน้าที่ทั่วไปของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 แบ่งเป็นประเภทอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ 2 ส่วนคือ หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติและอำนาจหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1-2

ตาราง 1 หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	1. กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50	1. กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ	2. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา	2. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์	3. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ	4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้	4. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร มหรสพ และสถานบริการอื่น
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง	5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ	5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่และการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (ฉบับที่ 336 พ.ศ. 2515 ข้อ 2)	6. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ	6. จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ [(7 แก้ไข โดย พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 มาตรา 10)]	7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น	7. การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

ตาราง 1 (ต่อ)

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
8. บำรุงศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	8. ให้มีการดำเนินกิจการ โรงรับจำนำหรือสถาน สิ้นเชื่อ ท้องถิ่น (พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2517 มาตรา 3)	8. ส่งเสริมกิจการการ ท่องเที่ยว ((4)(5)(6)(7)(8) เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 มาตรา 12)
9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของ เทศบาล (8)(9) เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.เทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 มาตรา 11) (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 336 พ.ศ. 2515 ข้อ 2)		

ตาราง 2 กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. ให้มีน้ำสะอาดหรือ การประปา	1. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม	1. กิจการตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 53
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์	2. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน	2. ให้มีและบำรุงการ สงเคราะห์ มารดาและเด็ก
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และ ท่าข้าม	3. บำรุงส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร	3. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็น เพื่อการสาธารณสุข

ตาราง 2 (ต่อ)

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน	4. ให้มีและบำรุงการ สงเคราะห์มารดาและเด็ก	4. การควบคุมสุขลักษณะ และอนามัยในร้าน จำหน่ายอาหาร โรงแรมหรสพ และสถาน บริการอื่น
5. บำรุงส่งเสริมการทำมาหา กินของราษฎร	5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล	5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่และ การปรับปรุงแหล่งเสื่อม โทรม
6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำ การพิทักษ์รักษาคณ เจ็บไข้	6. ให้มีการสาธารณสุขการ	6. จัดให้มีและควบคุมตลาด ทำเทียบเรือ ท่าข้าม และที่ จอดรถ
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือ แสงสว่างโดยวิธีอื่น	7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อ การสาธารณสุข	7. การวางผังเมืองและการ ควบคุมการก่อสร้าง
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ	8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียน อาชีวศึกษา	8. การส่งเสริมกิจการ ท่องเที่ยว ((4)(5)(6)(7)(8) เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 มาตรา 12)
9. เทศพาณิชย์ (พ.ร.บ.เทศบาล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2511 มาตรา 3)	9. ให้มีและบำรุงสถานที่ สำหรับการกีฬาและ พลศึกษา 10. ให้มีและบำรุงสวน สาธารณะสวนสัตว์และ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	

ตาราง 2 (ต่อ)

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
	11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาด เรียบร้อยของท้องถิ่น	
	12. เทศพาณิชย์(พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2511 มาตรา 4)	

มาตรา 57 เทศบาลนครอาจกระทำได้เช่นเดียวกับเทศบาลเมือง เมื่อท้องที่โดยฐานะเป็นเทศบาล เขตปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาคที่ยังคงซ้อนทับอยู่ คือ การปกครองตำบลและหมู่บ้าน อันเป็นส่วนเชื่อมต่อกับราชการของอำเภอ ในฐานะระบบสนับสนุนและอำนวยความสะดวกของราชการส่วนภูมิภาคอย่างสำคัญจะถูกยุบไปหรือจะกล่าวง่าย ๆ ว่าคณะเทศมนตรีของเทศบาลเข้ามาแทนที่และรับงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปก็ได้ ทั้งนี้เพราะกฎหมายกำหนดไว้ว่าอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตกเป็นของคณะเทศมนตรี ฉะนั้นส่วนราชการภูมิภาคที่ประชาชนในเขตเทศบาลจำเป็นต้องติดต่อขอรับบริการก็คือ ที่ว่าการอำเภอ ผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอก็มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ของตนตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด

โครงสร้างของเทศบาลมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาเทศบาล และฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะเทศมนตรี นอกจากนี้ก็มีส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานประจำของเทศบาล โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ การจัดองค์การเพื่อบริหารงานประจำของเทศบาล เป็นการแบ่งส่วนงานตามลักษณะหน้าที่ของงานออกเป็นส่วนย่อยต่างๆ เช่น สำนักปลัดเทศบาล ฝ่ายคลัง ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายช่าง และฝ่ายการประปา เป็นต้น เทศบาลทั้ง 3 ประเภท มีโครงสร้างขององค์การเหมือนกัน แตกต่างกันที่ขนาดของสภาเทศบาล และจำนวนเทศมนตรีในคณะเทศมนตรี ดังจะพิจารณาได้ดังนี้

ตาราง 3 รูปแบบของเทศบาล

ประเภทของเทศบาล	จำนวนสมาชิกของเทศบาล(คน)	จำนวนคณะเทศมนตรี (คน)
เทศบาลตำบล	12	นายกฯ 1 เทศมนตรี 2
เทศบาลเมือง	18	นายกฯ 1 เทศมนตรี 3
เทศบาลนคร	24	นายกฯ 1 เทศมนตรี 4

4.4 รูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นการบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจ มี 5 รูปแบบ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่สูงกว่าเทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จะจัดตั้งขึ้นในทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) มีเขตพื้นที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับเขตจังหวัด ปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมด 75 แห่ง

การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นฝ่ายบริหาร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจกรรมภายในเขตจังหวัดเกี่ยวกับตราข้อบัญญัติ จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่นประสาน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องให้สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเหล่านี้ เป็นต้น

2. เทศบาล

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามที่กฎหมายกำหนด โดยถือเกณฑ์ระดับความเจริญและรายได้ ดังนี้

2.1 เทศบาลตำบลให้จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นที่มีสภาพเป็นชุมชนและมีรายได้พอสมควร

2.2 เทศบาลเมืองให้จัดตั้งในท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นที่มีประชาชนตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กำหนดไว้สำหรับเทศบาลเมือง

2.3 เทศบาลนครให้จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีประชาชนตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กำหนดไว้สำหรับเทศบาลนคร

การจัดโครงสร้างองค์การและการบริหารงาน การจัดโครงสร้างองค์การและการบริหารงานของเทศบาลทั้ง 3 ประเภท มีรูปแบบการจัดองค์การและการบริหารงานอย่างเดียวกัน คือ จะประกอบด้วยสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร

เทศบาลจะมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นลดหลั่นกันไปตามประเภทของเทศบาล ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องของการรักษาความสงบเรียบร้อย การสาธารณสุข โภค การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การป้องกันอัคคีภัย การศึกษาอบรม เป็นต้น

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนระดับชนบท จัดตั้งขึ้นโดยการยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้ของตนเอง (ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี ไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายบริหาร

ส่วนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ ทางบก การรักษาความสะอาดของถนนหนทางและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

4. กรุงเทพมหานคร

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ การบริหารงานของกรุงเทพมหานครจะประกอบด้วย สภากรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร

สำหรับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครมีมากมายหลายด้าน เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การทะเบียนต่างๆ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การผังเมือง การขนส่ง การดูแลรักษาที่สาธารณะ การควบคุมอาคาร การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การสาธารณสุข การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว การรักษาพยาบาล เป็นต้น

5. เมืองพัทยา

การบริหารงานของเมืองพัทยา จะประกอบด้วยสภาเมืองพัทยาเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและปลัดเมืองพัทยาเป็นฝ่ายบริหาร นายกเมืองพัทยานั้น ก็จะมีการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยาและเป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับเช่นกัน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ส่วนอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยานี้อำนาจเช่นเดียวกับเทศบาลนคร

5. เทศบาลตำบลภาชี

5.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลภาชี

เทศบาลตำบลภาชีเดิมเป็นสุขาภิบาลเรียกว่า “สุขาภิบาลโคกม่วง” สำนักงานตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์ราชการอำเภอภาชี หมู่ที่ 4 ตำบลภาชี อำเภอภาชี สุขาภิบาลเดิมตั้งอยู่ในเขตตำบลโคกม่วง โดยได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นสุขาภิบาลโคกม่วงเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2498 ต่อมาเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2508 กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเปลี่ยนแปลงเขตตำบลในท้องที่อำเภอภาชี โดยได้โอนพื้นที่บางส่วนของตำบลโคกม่วงมาเป็นตำบลภาชีมีเขตการปกครองรวม 7 หมู่บ้าน ดังนั้นสุขาภิบาลโคกม่วงจึงมีพื้นที่อยู่ในเขตตำบลภาชี แต่ตามแผนที่แนบท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการยกฐานะเป็นสุขาภิบาล พื้นที่ในเขตสุขาภิบาลโคกม่วงจะครอบคลุมพื้นที่ในหมู่ที่ 1 ตำบลไผ่ล้อม หมู่ที่ 2, 3 ตำบลบางส่วน และหมู่ที่ 5, 6, 7 ตำบลภาชีทั้งหมด รวมพื้นที่ในเขตสุขาภิบาลทั้งหมด 5 ตารางกิโลเมตร ต่อมาเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศชื่อสุขาภิบาลจาก “สุขาภิบาลโคกม่วง” เป็น “สุขาภิบาลภาชี” และเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 สุขาภิบาลได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลภาชี ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ซึ่งเทศบาลตำบลภาชีได้ปรับปรุงอาคารโรงเก็บรถดับเพลิง ให้เป็นอาคารที่ทำการสำนักงานเทศบาลตำบลภาชี เป็นการชั่วคราว และมีโครงการที่จะสร้างสำนักงานเทศบาลแห่งใหม่ใกล้กับโรงพยาบาลภาชี จึงทำให้พื้นที่การปกครองของเทศบาลจะครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบลภาชี คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 รวมพื้นที่ในเขตเทศบาลเป็น 7.47 ตารางกิโลเมตร (เทศบาลตำบลภาชี. 2549 : 2)

เทศบาลตำบลภักชีตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาห่างจากจังหวัดประมาณ 30 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 105 กิโลเมตร มีพื้นที่กว้างประมาณ 7.47 ตารางกิโลเมตร เทศบาลตำบลภักชีได้รับการยกฐานะ จากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และได้รับสภาตำบลภักชีรวมเข้ากับเทศบาลตำบลภักชีเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2547 สำนักงานเทศบาลตั้งอยู่เลขที่ 111 หมู่ที่ 4 ตำบลภักชี ซึ่งเป็นบริเวณเดียวกับที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอภักชี (เทศบาลตำบลภักชี. 2549 : 2)

พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลภักชี มีประมาณ 7.47 ตารางกิโลเมตร มีเขตปกครอง 2 ตำบล คือ ตำบลภักชี และตำบลไผ่ล้อม ซึ่งแยกตามหมู่บ้านคือ หมู่ที่อยู่ในเขตเทศบาลทั้งหมู่บ้านจำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองผีหลอก หมู่ที่ 2 บ้านหนองโพธิ์ หมู่ที่ 3 บ้านวัด หมู่ที่ 4 บ้านหนองโดน หมู่ที่ 5 บ้านตลาด หมู่ที่ 6 บ้านนาห้วย หมู่ที่ 7 บ้านคู และหมู่ที่อยู่ในเขตเทศบาลบางส่วนได้แก่ บ้านหนองโพธิ์ใต้ หมู่ที่ 1 ตำบลไผ่ล้อม (เทศบาลตำบลภักชี. 2549-2551 : 3)

5.2 ความเป็นมาของเทศบาลตำบล

เทศบาลเกิดขึ้นจากแนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นไปสู่ประชาชน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงมีพระราชดำริให้มีการทดลองจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2440 (ร.ศ.116) เรียกว่าสุขาภิบาลกรุงเทพมหานครทำหน้าที่ดูแลกิจการในท้องถิ่น การจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพมหานครยังไม่เป็นลักษณะการปกครองตนเองของประชาชนเพราะมีข้อกำหนดให้ผู้บริหารสุขาภิบาลมาจากข้าราชการประจำทั้งหมด

ต่อมาภายหลังจากที่พระองค์ทรงเสด็จตลาดท่าฉลอม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ทรงพบเห็นความไม่เรียบร้อยและความไม่เป็นระเบียบ ตลาดมีความสกปรก ขาดสุขอนามัย ไม่มีความปลอดภัยแก่ประชาชน พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดเป็นรูปแบบการปกครองสุขาภิบาลขึ้น โดยมีรูปแบบคณะกรรมการทำหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดแล้วจึงทรงจัดตั้งสุขาภิบาลขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่ตำบลท่าฉลอม เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2448 (ร.ศ.124)

ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงริเริ่มทดลองวิธีการปกครองตนเองตามแบบเทศบาลขึ้นในบริเวณวังพญาไท ในปี พ.ศ. 2461 โดยโปรดเกล้าพระราชทานนามเขตการปกครองนี้ว่า คูสิดธานี เป็นการสอนการปกครองตนเองแก่เสนาบดี และข้าราชการต่างๆ ด้วยการสร้างเขตปกครองตนเองแก่ราษฎร นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการปกครองตามรูปแบบของเทศบาลในสมัยต่อมา

ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง คณะราษฎรได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารการปกครองของเทศบาล หลังจากนั้นในรัฐบาลชุดต่อๆ มาได้มีการตรากฎหมายขึ้นใช้อีก

ในปี พ.ศ. 2496 ได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นใช้แทนกฎหมายเก่าทั้งหมด และได้มีการใช้กฎหมาย พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 (โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่เป็นระยะ) ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.เทศบาล (ฉบับที่ 10) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2542 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2538 : 262-283)

5.3 แผนพัฒนาเทศบาลตำบลภาชี

เทศบาลตำบลภาชีได้จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลไว้ดังนี้ (เทศบาลตำบลภาชี. 2549-2551 : 25)

1. ยุทธศาสตร์ด้านการคมนาคม

โดยมุ่งหวังที่จะปรับปรุงแก้ไขสภาพถนน ทางเท้า สะพานให้อยู่ในสภาพที่ดี ได้มาตรฐาน ปรับปรุงแก้ไขระบบระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปรับปรุงและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะในชุมชนให้ทั่วถึง ปรับปรุงสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพียงพอที่จะให้บริการแก่ประชาชน โดยการดำเนินการ คือ 1) ปรับปรุงแก้ไขสภาพถนน ทางเท้าและสะพานให้อยู่ในสภาพที่ดีได้มาตรฐาน 2) ปรับปรุงแก้ไขระบบระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนจัดทำระบบระบายน้ำเพิ่มขึ้นจากเดิม 3) แก้ไขปรับปรุงและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน ถนน ตรอก ซอยให้ทั่วถึง และ 4) ก่อสร้างและปรับปรุงสวนสาธารณะ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนในทุกชุมชน

2. ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม

โดยมุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาผลกระทบต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาล เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เสริมสร้างการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเมือง เสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่เด็ก เยาวชนและประชาชนให้รู้ถึงคุณค่าและร่วมมือกันรักษาสิ่งแวดล้อม โดยจะดำเนินการ คือ 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โดยจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์เพื่อลดระยะเวลาการจัดเก็บและเพิ่มศักยภาพให้มากขึ้น 2) เสริมสร้างการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยจัดหาที่รองรับขยะมูลฝอยประจำครัวเรือน ประจำถนนและที่สาธารณะ 3) เสริมสร้างและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง โดยทำการปลูกต้นไม้ในเขตเมือง สร้างพื้นที่สีเขียวให้กับทุกพื้นที่ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำลำคลอง และ 4) ปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาล ถนนสายหลัก เพิ่มความสวยงามทางเท้า สามารถเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนได้อย่างมีความสุข

3. ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา

โดยมุ่งหวังดำเนินการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงทุกคนทุกกลุ่ม เพื่อให้สามารถเข้ารับการศึกษาเพื่อเป็นกระบวนการพัฒนาคนและเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยดำเนินการ คือ 1) ส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกระบบ อย่างทั่วถึงและได้มาตรฐาน 2) พัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน และ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

4. ยุทธศาสตร์ด้านสังคม

โดยดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกัน รักษาและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนพัฒนาจิตใจของเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดียิ่ง ส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การออกกำลังกายและการนันทนาการ โดยดำเนินการ คือ 1) ส่งเสริมให้บริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกชุมชนภายในเขตเทศบาล 2) ส่งเสริมด้านการป้องกัน รักษาและส่งเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ อสม. เป็นแกนนำ 3) ส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนให้ครอบคลุมอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสได้ออกกำลังกายและนันทนาการ 5) ส่งเสริมก่อสร้างและปรับปรุงลานกีฬาสำหรับเยาวชนและประชาชน 6) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนทุกคน ให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษแก่ผู้ยากจนผู้ด้อยโอกาส และ 7) รมรงค์ส่งเสริมการต่อต้านยาเสพติดในชุมชน และดำเนินการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแก่ชุมชน

5. ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ

โดยดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนผู้ที่มีรายได้น้อยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ให้มีสถานที่สำหรับประชาชนให้จำหน่ายสินค้าที่มีความสะอาดและปลอดภัย ปรับปรุงตลาดเอกชนที่มีอยู่ให้ถูกสุขลักษณะ โดยดำเนินการ คือ 1) จัดหางานให้ประชาชนภายในเขตเทศบาล โดยเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างนายจ้างกับประชาชน 2) ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน โดยชุมชนเป็นแกนแหล่งอาชีพ เพื่อประชาชนจะได้เข้ามาฝึกฝนอาชีพ เพื่อหารายได้ต่อไป 3) ส่งเสริมแหล่งจำหน่ายสินค้าของประชาชนภายในเขตเทศบาล 4) จัดสร้างเครือข่ายในการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กว้างขวาง 5) ส่งเสริมให้ตลาดเอกชนให้ดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะ 6) เร่งรัดเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและความจำเป็นพื้นฐานตลอดจนสาธารณูปโภคให้ทันเวลา พอเพียงและสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในจังหวัด และ 7) ฝึกอบรมและเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพแก่สตรีในชุมชนตามความเหมาะสมกับสังคมชุมชน

6. ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองการบริหาร

โดยดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดำเนินการกำหนดเป้าหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทำให้ประโยชน์สุขของประชาชน มุ่งทำงานให้เกิดสัมฤทธิ์ผลต่อภารกิจของเทศบาล เสริมสร้างประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของเทศบาล ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปรับปรุงและเสริมสร้างภารกิจของเทศบาลให้ทันต่อเหตุการณ์ ตอบสนองประชาชนให้ตรงตามความต้องการ ตลอดจนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยดำเนินการ คือ 1) ส่งเสริมแนวคิดให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง กำหนดภารกิจโดยมีเป้าหมายที่ประชาชนมีความสุข รับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนในสังคม ตลอดจนมีการแก้ไขปัญหา อุปสรรคโดยฉับพลัน 2) ส่งเสริมการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการควบคุมงาน 3) อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน มีการกำหนดมาตรฐานของการบริการ ความเห็นข้อเสนอแนะของประชาชน ตลอดจนเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ 5) ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถเป็นแนวร่วมในการแก้ไขปัญหาของเทศบาลได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการของประชาชน

5.4 การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลภาชี

เทศบาลตำบลภาชีได้จัดทำแผนงานโครงการเพื่อส่งเสริมเพื่อสังคม ภายใต้กรอบแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549) ในเทศบาลตำบลภาชี นายกเทศมนตรีได้ดำเนินการพัฒนาตามวิสัยทัศน์การพัฒนาที่ว่า “เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เน้นบริการด้วยความประทับใจ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย ร่วมกันใส่ใจสิ่งแวดล้อม” โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต คุณค่าทางสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของคน ให้บริการสาธารณูปโภคแก่ชุมชนอย่างพอเพียงและทั่วถึง ประกอบการใส่ใจในสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนให้อยู่ในสภาพไว้รมลพิษ ในด้านการศึกษาให้คนมีคุณภาพ สอดคล้องควบคู่ไปกับการเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ พร้อมกับสืบสานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้คงอยู่ในชุมชน (เทศบาลตำบลภาชี. 2549-2551 : 25)

เป้าหมายของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลภาชี กำหนดไว้ดังนี้

1. ประชาชนมีการศึกษาดีขึ้น มีความรู้ สามารถพึ่งตนเองได้และสามารถนำพาครอบครัวให้ดำรงชีพอย่างปกติสุขรวมตลอดถึงสามารถแบ่งปันความช่วยเหลือให้กันและกันในสังคม

2. ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยในอันที่จะระวังป้องกันตนเองจากโรคภัยต่าง ๆ มีพฤติกรรมด้านอนามัยที่ถูกต้อง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3. ครอบครัว ชุมชน มีความเข้มแข็ง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นชุมชนที่มีความสงบสุข และยาเสพติดในชุมชนลดลง

4. ประชาชนและเทศบาลร่วมกันดูแลและบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนให้มีความสวยงาม

5. ประชาชนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีอาชีพและจำนวนผู้ว่างงานในชุมชนลดน้อยลง

แนวทางการพัฒนาของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลกาฬิ กำหนดไว้ดังนี้

1. สนับสนุนเร่งพัฒนาการปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ระบบจราจร และระบบสาธารณสุขปโภค

2. รณรงค์และส่งเสริมปลูกสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บำบัดและจัดการขยะมูลฝอย

3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการในทุกระดับและทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ผลในด้านสุขภาพอนามัย พัฒนาการด้านสติปัญญาและการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสด็จ

4. ส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่

5. สนับสนุนให้ความสงเคราะห์แก่ผู้ด้อยโอกาส เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ

6. ส่งเสริมการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการในด้านสุขภาพชุมชนและสถานที่

7. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในทุกโอกาส

8. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ของประชาชน โดยเทศบาลเป็นองค์กรกลางที่ประสานงานให้ผู้ประกอบการและประชาชนได้มีโอกาสพบกันและนำไปสู่การว่าจ้างทำงานต่อไป

สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในเทศบาลตำบลกาฬิ

ในแผนพัฒนาสามปีและจำนวนโครงการที่ดำเนินการจริงประกอบด้วยจำนวน โครงการ ดังนี้ (เทศบาลตำบลกาฬิ. 2549 : 47)

1. จำนวนโครงการในแผนพัฒนาสามปี (2549-2551) รวมทั้งสิ้น 168 โครงการ โครงการตามแผนพัฒนาสามปี (2549-2551) จำนวน 39,863,225 บาท

2. จำนวนโครงการที่ดำเนินจริง 47 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 27.97 ของโครงการทั้งหมดในแผนพัฒนาสามปี (2549-2551) งบประมาณที่อนุมัติให้ดำเนินการจริง 6,561,332 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.46 ของงบประมาณในแผนพัฒนาสามปี (2549-2551)

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนแผนงาน/โครงการ ในแผนพัฒนา กับจำนวนแผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการจริง พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมซึ่งนำไปปฏิบัติสูงสุด คือ ร้อยละ 55.71 ของโครงการในแผนพัฒนาเทศบาล รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการคมนาคม ร้อยละ 41.73 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการบริหารมีโครงการ ร้อยละ 34.07 ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ร้อยละ 27.36 ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 19.45 ตามลำดับ ส่วนยุทธศาสตร์ที่มีโครงการซึ่งนำไปปฏิบัติน้อยสุด คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 7.81

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณสมบัติและพฤติกรรมของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่จะเลือกนักการเมืองผู้ซึ่งมีนโยบายชัดเจน โดยเฉพาะ นโยบายพัฒนาท้องถิ่น พฤติกรรมที่ประชาชนคาดหวังนั้น หลังจากที่ได้รับการเลือกตั้งแล้ว นักการเมืองต้องมีความเสมอต้นเสมอปลายในพฤติกรรมของตน สนองต่อความคาดหวังของประชาชนขณะเมื่อหาเสียงได้ เทียบกับผู้บริหารงานในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้ง ประชาชนก็น่าจะคาดหวังสิ่งเดียวกัน

บุญล้อม บัวทุม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนต่อการดำเนินงานด้านสาธารณสุข : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ส่วนประชาชนมีความเข้าใจในระดับปานกลางด้านความรู้ ความเข้าใจในงานด้านสาธารณสุข ทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ส่วนความคาดหวังต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ในภาพรวมทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความคาดหวังในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนมีความหวังในเรื่องการเพิ่มบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญหาเสพติคมากที่สุด ส่วนการดำเนินงานด้านขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และสิ่งแวดล้อม ทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนเห็นว่ามี การดำเนินงานและมีความคาดหวังในระดับปานกลาง และในด้านปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนเห็นว่าอุปสรรคที่มีได้แก่งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาท

หน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลและความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะในการวิจัยนี้ คือ ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังที่แตกต่างกัน

บุรณี ศุภศิลป์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ของ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 66 มีความคาดหวังในระดับสูงต่อบทบาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อพิจารณาระดับความคาดหวังใน 5 ด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมือง และด้านสาธารณสุข มีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางก่อนไปทางสูง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความคาดหวัง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ หลักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ช่วงเวลาในการตั้งถิ่นฐาน แหล่งที่อยู่พหุมา และรายได้ไม่มีผลต่อระดับความคาดหวัง

จิตชัย ไชยรัตน์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาหน้า บ้านโพธิ์ธาตุ และบ้านห้วยสูง อำเภอปากท่า จังหวัดอุดรธานี วัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบทโดยสุ่มตัวอย่างจาก 3 หมู่บ้านในอำเภอปากท่า จังหวัดอุดรธานี ภาคเหนือของประเทศไทยการศึกษาได้กำหนดกรอบการวิจัยตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ประชากรในชนบทยังมีรายได้มากขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็ยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
2. ประชากรในชนบทยังมีการศึกษาสูงขึ้นเพียงใดคุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
3. ประชากรในชนบทยังมีความเชื่อทางศาสนามากขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
4. ประชากรในชนบทยังมีทรัพย์สินมากขึ้นเพียงใดคุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
5. ประชากรในชนบทยังมีภาวะผู้นำมากขึ้นเพียงใดคุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
6. ประชากรในชนบทยังเป็นสมาชิกองค์การทางสังคมมากขึ้นเพียงใดคุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น

7. ประชากรในชนบทยิ่งได้รับการติดต่อกับชุมชนภายนอกมากขึ้นเพียงใดคุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น

ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ได้มาจากหัวหน้าครอบครัวจำนวน 200 ครอบครัว ซึ่งสำรวจจากหมู่บ้านดังกล่าว การทดสอบสมมติฐานผลปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐาน 2 ข้อ (ข้อที่ 1 และข้อที่ 3) และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 5 ข้อ (สมมติฐานข้อที่เหลือ) หลังจากมีการอภิปรายผล ข้อค้นพบต่างๆ แล้ว การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

วิวัฒน์ ฉันทศาสตร์โกศล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตนายทหารชั้นประทวนในกรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 1 โดยได้ทำการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิต 5 ด้านคือ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านชีวิตครอบครัว 3) ด้านที่อยู่อาศัย 4) ด้านรายได้ และการงาน และ 5) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากกลุ่มตัวอย่าง 212 คน ผลการศึกษาพบว่า นายทหารชั้นประทวนที่สมรสแล้ว มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่านายทหารชั้นประทวนที่มีสถานภาพโสด หม้าย และแยกกันอยู่ นายทหารชั้นประทวนที่มีระดับยศสูงมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่านายทหารชั้นประทวนที่มียศต่ำ นายทหารชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน สำหรับอายุ อายุราชการ และรายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบและจำนวนบุคคลที่พึ่งพาในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวน

ยาซุฮิโกะ (Yasuhiko. 1993 : Abstract) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานในสำนักงาน (White collar workers) ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างประเทศญี่ปุ่น สวีเดน และเนเธอร์แลนด์ โดยใช้ Walton's Criteria for Quality of Working Life ซึ่งเป็นระบบที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (The hierarchy of needs) ซึ่งพบว่า การศึกษาเปรียบเทียบนั้นมีความยุ่งยากพอสมควร เนื่องจากมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและสังคมระหว่างประเทศญี่ปุ่น และประเทศยุโรป และแนวคิดของ วอลตัน (Walton) นั้นก็วัดคุณภาพชีวิตการทำงานโดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมน้อยมาก ดังนั้นในแต่ละประเทศ แต่ละองค์การจึงมีแนวความคิดที่ต่างกันในเรื่องวิธีการวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน

สรุปการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการส่งเสริมและศึกษาความต้องการของประชาชน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตประสบความสำเร็จ และตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง จากการรวบรวมข้อมูลทำให้ทราบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนสามารถนำมากำหนดเกณฑ์ของการประเมินคุณภาพชีวิตในด้านหลักได้ 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้จะมุ่ง

ที่จะทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของประชาชน โดยศึกษาถึงสภาพการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความคาดหวังต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปทำการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลภาชีต่อไป